

ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ella Freeman Sharpe

Ανάλυση ενός ονείρου

Αθήνα, Οκτώβριος 2007

Ella Freeman Sharpe

Ανάλυση ενός ονείρου

[Η παρούσα μετάφραση πραγματοποιήθηκε για να εξυπηρετήσει, αποκλειστικά, τους εκπαιδευτικούς σκοπούς του ετήσιου σεμιναρίου του Ψυχαναλυτικού Ινστιτούτου Αθηνών, και δεν υπόκειται σε κανέναν είδους εμπορική ή άλλη εκμετάλλευση]

1. Η φάση της ανάλυσης κατά την αφήγηση του ονείρου

2. Η συμπεριφορά κατά την ανάλυση

3. Το αναλυτικό υλικό που αναδύθηκε κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίας και τα σχόλια του αναλυτή

4. Η αξιολόγηση του υλικού, τα συμπεράσματα και οι ερμηνείες που δόθηκαν στον ασθενή

5. Οι δύο συνεδρίες που ακολούθησαν και αποκαλύπτουν την εξέλιξη της ανάλυσης

Το κεφάλαιο αυτό θα αφιερωθεί στη σπουδαιότητα των όσων ειπώθηκαν απο έναν ασθενή, στη διάρκεια μιας συνεδρίας, κατα την οποία αφηγήθηκε ένα όνειρο. Θα σας δώσω μια σύντομη περίληψη των σημαντικών ψυχικών γεγονότων που αναδύθηκαν στις δύο συνεδρίες που ακολούθησαν αυτήν εδώ, καθώς και τον τρόπο που εξελίχθηκε η ανάλυση. Και αυτό, επειδή μόνο έτσι μπορεί κανείς να εκτιμήσει σε ποια περίπτωση μπορούν οι ερμηνείες να επαναφέρουν στη συνείδηση απωθημένα και καταπιεσμένα συναισθήματα, φαντασιώσεις ή συναισθηματικές αναμνήσεις, ώστε να γίνουν κατανοητές.

Το όνειρο που επέλεξα δεν φανέρωσε τη σπουδαιότητά του τόσο εύκολα, όπως στην περίπτωση του παραδείγματος που έδωσα, με τη γυναίκα που ανησυχούσε για τη συχνουρία της. Εδώ, έπρεπε να αποφασίσω ποια απο τις πιθανές ερμηνείες θα επέλεγα, προκειμένου να εστιάσω την προσοχή μου.

Σκοπεύω να σας δώσω μια συγκεκριμένη και σύντομη παρουσίαση των δυσκολιών του ασθενούς αυτού, προκειμένου να γίνουν κατανοητές σε σχέση με το στάδιο της ανάλυσης, στο οποίο βρίσκεται. Σε μια τέτοια περίπλοκη περίπτωση, όπως αυτή, θα περιέπλεκα ακόμη περισσότερο τα πράγματα, εαν επιχειρούσα να σας δώσω μια συνολική εξήγηση.

Πρόκειται για μια φάση της ανάλυσης με εξαιρετική σημασία. Ο πατέρας του ασθενούς πέθανε όταν εκείνος ήταν 3 ετών. Ήταν το μικρότερο παιδί στην οικογένεια. Είχε πολύ θολές αναμνήσεις απο τον πατέρα του, και το μόνο που μπορούσε να πει ήταν, απλά, "τον θυμάμαι". Ο πατέρας του έχαιρε μεγάλης εκτίμησης και αγάπης και ο ασθενής είχε ακούσει για εκείνον μόνο θετικά και θαυμαστικά σχόλια. Ήταν τόσο μεγάλη η απώθηση των ασυνείδητων δυσκολιών που σχετίζονταν με τον πατέρα του και το γεγονός του θανάτου του, που επι σχεδόν τρία χρόνια στην ανάλυση, οι αναφορές του σ' εκείνον περιορίζονταν αποκλειστικά στο ότι είχε πεθάνει. Επικεντρωνόταν πάντα στο "ο πατέρας μου πέθανε", "είναι νεκρός". Υπήρξε ένα σημάδι ότι κάτι πήγαινε να αλλάξει, όταν μια μέρα σκέφτηκε ότι ο πατέρας του είχε επίσης ζήσει, και ένα, ακόμη σημαντικότερο, όταν σκέφτηκε ότι πρέπει να είχε ακούσει τη φωνή του. Μετά απ' αυτά, και σιγά σιγά, αναδύθηκε η πιθανότητα να γίνουν κατανοητές οι αντιξοότητες των 3 πρώτων χρόνων της ζωής του, καθώς και οι ψυχικές αλλαγές που ακολούθησαν το θάνατο του πατέρα του. Όπως οι ψυχικές συνδέσεις σχετικά με το θάνατο του πατέρα

του παρέμεναν απροσπέλαστες, μέσω της απώθησης, στο ασυνείδητο, έτσι και η μεταβίβασή τους σε μένα παρέμενε ασυνείδητη. Αναφορικά με την πατρική μεταβίβαση, όπως ο πατέρας του είχε πεθάνει, έτσι ήμουν και εγώ "νεκρή". Δεν σκεφτόταν τίποτα σε σχέση με μένα. Δεν αισθανόταν τίποτα για μένα. Αδυνατούσε να πιστέψει στη θεωρία της μεταβίβασης. Μόνο όταν έφτανε στο τέλος μιας αναλυτικής περιόδου, στις τελευταίες μέρες, αισθανόταν ένα αμυδρό, ασαφές άγχος, και μόνο τότε μπορούσε να σκεφτεί - έστω και με ένα διανοητικοποιημένο τρόπο - ότι το άγχος αυτό μπορεί και να σχετίζεται με μένα ή την ανάλυση. Συνήθως, επέμενε να το αποδίδει σε κάποια εξωτερική αιτία, την οποία βέβαια πάντοτε έβρισκε.

Πιστεύω ότι η ανάλυση θα μπορούσε να συγκριθεί με μια παρατεινόμενη παρτίδα σκακιού, και τέτοια θα παραμένει, έως ότου πάψω να είμαι ο ασυνείδητος εκδικητικός πατέρας που προσπαθεί να τον στριμώξει, να τον συντρίψει, μια κατάσταση όπου η μοναδική διέξοδος είναι ο θάνατος. Η έξοδος από αυτό το δίλλημα (κανείς δεν μπορεί να τον ξεπεράσει στην τεχνική του να ελλίσεται, από τότε που, σε φαντασιωσικό επίπεδο, η ζωή του εξαρτώταν από αυτό) θα επιτευχθεί φέρνοντας σιγά σιγά στην επιφάνεια την ασυνείδητη επιθυμία των πρώτων χρόνων να απαλλαγεί από τον πατέρα του. Θα πρέπει να το επαναδιαπραγματευτεί, στο πλαίσιο της μεταβίβασης, και ενάντια σε όλα τα ένστικτα αυτοσυντήρησης που επιστρατεύει. Πρόκειται, ουσιαστικά, για τη διαφύλαξη της σωματικής ακεραιότητας, για την οποία αγωνίζεται σε φαντασιωσικό επίπεδο και την αποφυγή του ευνουχισμού. Το πέος και ολόκληρο το σώμα του ταυτίζονται.

Είναι δύσκολο σε ένα ιδιαίτερα περίπλοκο πλαίσιο, που περιλαμβάνει αλληλοεμπλεκόμενα προβλήματα, να τα διαχωρίσεις και να τα αντιμετωπίσεις ως επιμέρους ζητήματα. Σκεφτείτε το πρόβλημα της διαφύλαξης της σωματικής ακεραιότητας, όπως εξελίχθηκε κατά την ενήλικη ζωή του ασθενούς. Όταν έφτασε η στιγμή να εργαστεί ανέπτυξε σοβαρές φοβίες. Ωστόσο, αυτό δεν σήμαινε ότι δεν τολμούσε να εργαστεί, αλλά ότι θα έπρεπε να σταματήσει να εργάζεται εάν δεν ήταν απόλυτα επιτυχημένος σ' αυτό που έκανε. Τα λόγια του πατέρα του καθώς πέθαινε, όπως ειπώθηκαν στο μικρό του γιό ήταν: "Ρόμπερτ, πρέπει να πάρεις τη θέση μου" και για τον Ρόμπερτ αυτό σήμαινε ότι το να μεγαλώσει ταυτίζεται με το να πεθάνει. Επιπλέον, σήμαινε την επαναφορά της ασυνείδητης φαντασίωσης της μητέρας που καταβροχθίζει, της οποίας, σημειωτέον, η αγάπη και η φροντίδα τερματίστηκαν με το θάνατο του πατέρα.

Στόχος της ανάλυσης είναι να μειώσει το φόβο για τις επιθετικές επιθυμίες που βίωσε στα πρώτα τρία χρόνια της ζωής του. Ο τρόμος που σχετίζεται μ' αυτές και τις

φαντασιωσικές τους συνέπειες θα μπορούσε να μετριαστεί μόνο εφόσον καταστούν συνειδητές. Στην περίπτωση αυτή, οι λιβιδινικές επιθυμίες θα πάψουν να σημαίνουν το θάνατο. Εξάλλου, απο τη στιγμή που εκείνο που πρέπει να διαφυλαχτεί είναι το σωματικό εγώ, αυτό θα γίνει μέσω των σωματικών φαντασιώσεων και λειτουργιών κατά την ψυχική εξέλιξη. Θέλω να πω μ' αυτό ότι τα προβλήματα σχετίζονται με το σωματικό εγώ. Το ψυχικό εγώ μπορεί να καταστεί αδύναμο, όταν η ενέργειά του δεσμεύεται σε μεγάλο βαθμό, προκειμένου να προστατέψει το σωματικό εγώ απο την φαντασιωσική εξαφάνιση. Αυτό συμβαίνει ακόμα και όταν η νοητική ικανότητα του ασθενούς επιστρατεύεται για να λειτουργήσει αμυντικά. Η απόκτηση της γνώσης επιστρατεύεται απο μια κύρια ανάγκη. Το πρόβλημα του ασθενούς αυτού έχει ουσιαστικά να κάνει με το σώμα, και ο στόχος μου, εαν μπορώ να τον επιτύχω, είναι να μεταφράσω τον ατέρμονο λόγο του σε μια σωματική γλώσσα. Το πρόβλημα με το σώμα του, σήμερα, σχετίζεται ουσιαστικά με την απώθηση των σωματικών αισθήσεων. Φοβάται "να αισθάνεται". Όλη του η προσπάθεια είχε σαν αποτέλεσμα να δημιουργήσει έναν θαυμαστό έλεγχο της σωματικής του ενέργειας και της κινητικότητάς του, έναν έλεγχο τόσο καλά εδραιωμένο, που να μοιάζει πλέον απόλυτα φυσικός και αναπόφευκτος. Ταυτόχρονα, με τον ίδιο τρόπο, ο λόγος του προβάλλει αρθρωμένος και επεξεργασμένος με παρόμοια πειθαρχία. Η ενεργητική πλευρά της ζωής έχει χαθεί και η τελειότητα που επικρατεί είναι, στην πραγματικότητα, μια τελειότητα νεκρή, όπως ο πατέρας του. Ένα ζήτημα στο οποίο είχα συνεχώς την προσοχή μου σ' αυτή την ανάλυση, ήταν η ευκαιρία να αναλύω κάποιες αφηρημένες ιδέες που εμφανίζονταν στο λόγο του και που σχετίζονταν με σωματικές δραστηριότητες. Το δεύτερο πράγμα που έκανα ήταν να αποφεύγω να επικεντρώνομαι στο κυρίως πρόβλημα της ενήλικης ζωής του, ρωτώντας τον γιατί δεν μπορεί να εργαστεί ή πότε σκοπεύει να το κάνει. Αντιθέτως, εστίαζα σε αυτά που μπορούσε να κάνει, όπως να παίζει τένις, γκόλφ, να σχεδιάζει, να ζωγραφίζει και να ασχολείται με την κηπουρική. Γιατί εάν οι αναστολές και οι δυσκολίες του λυθούν, εφόσον οι φαντασιώσεις έρθουν στην επιφάνεια και διερευνηθούν, τότε θα αποκτήσει την ικανότητα να εργάζεται επαγγελματικά. Ο ίδιος αποκαλεί αυτές τις αναζητήσεις "απλά παιχνίδια". Όταν πραγματικά θα είναι "απλά παιχνίδια", τότε η εργασία δεν θα είναι πια επικίνδυνη, αφού η χαρούμενη εργασία βασίζεται στο χαρούμενο παιχνίδι.

Την ημέρα που ο ασθενής μου αφηγήθηκε το όνειρο αυτό, δεν τον άκουσα να ανεβαίνει τις σκάλες. Στην πραγματικότητα, ποτέ δεν ακούγεται. Υπάρχει βέβαια ένα στρωμένο χαλί κατά μήκος της, αλλά ο λόγος δεν είναι αυτός. Για παράδειγμα, κάποιος

άλλος ασθενής ανεβαίνει δυο δυο τα σκαλιά και ακούγεται ο γδούπος των βημάτων του. Ένας άλλος ανεβαίνει βιαστικά και αντιλαμβάνομαι τη βιασύνη του. Άλλος χτυπά την τσάντα ή την ομπρέλα ή την γροθιά του στο κιγκλίδωμα. Ένας άλλος ασθενής πάλι, δύο στις τρεις φορές, φυσάει την μύτη του σαν τρομπέτα. Κάποιοι κουβαλάνε μαζί τους καπέλο, ομπρέλα και τσάντα και κάπου πρέπει να τα εναποθέσουν. Άλλος τα παρατάει πάνω στο πρώτο εύκαιρο έπιπλο, όπως - όπως. Άλλος πάλι επιλέγει προσεκτικά ένα μέρος και τα βάζει εκεί. Άλλος ασθενής ορμά απευθείας στο ντιβάνι. Άλλος κόβει βόλτες γύρω του πριν αποφασίσει να ξαπλώσει. Άλλος πάλι κοιτάζει γύρω γύρω στο δωμάτιο διστακτικά, μέχρι να αισθανθεί ασφαλής και τελικά να ξαπλώσει. Άλλος παραμένει ακίνητος στο ντιβάνι και μετακινείται μόνο όταν πιαστεί στην ίδια θέση. Άλλος πάλι στριφογυρίζει συνεχώς μέχρι να βρεί μια άνετη θέση και παραμένει σ' αυτή ως το τέλος της συνεδρίας.

Όμως τον ασθενή αυτόν δεν τον άκουσα ποτέ να ανεβαίνει τις σκάλες. Ποτέ δεν φέρνει μαζί του ούτε καπέλο, ούτε παλτό, ούτε ομπρέλα. Πάντα ο ίδιος. Ξαπλώνει πάντοτε στο ντιβάνι με τον ίδιο απaráλλαχτο τρόπο. Χαιρετά με τον ίδιο, μόνιμο, τυπικό τρόπο και το ίδιο χαμόγελο, ένα ευχάριστο χαμόγελο, ούτε επιτηδευμένο, ούτε προσποιητό, που θα μπορούσε να υποκρύπτει εχθρικές διαθέσεις. Δεν αφήνει ποτέ τίποτα να διαφανεί. Κανένα σημάδι βιασύνης, τίποτα αφημένο στην τύχη, ντύσιμο άψογο. Κανένα ίχνος ατημέλητου. Μπορεί η οικιακή βοηθός του στο σπίτι να άργησε, το πρωινό του να καθυστέρησε, ωστόσο, για όλα αυτά θα μου μιλήσει, αν είμαι τυχερή, στο τέλος της συνεδρίας ή, το πιθανότερο, την επόμενη μέρα. Ξαπλώνει στο ντιβάνι ήρεμα, σταυρώνει τα χέρια στο στήθος του και παραμένει στη θέση αυτή ως το τέλος της συνεδρίας. Τον τελευταίο καιρό, προς μεγάλη μου ανακούφιση, καταφέρνει να ξύσει τη μύτη ή το αυτί του όταν νιώσει φαγούρα και, μόλις λίγες εβδομάδες πριν, το κατάφερε και με τα γεννητικά του όργανα. Μιλάει σε όλη τη διάρκεια της συνεδρίας, καθαρά, με άνεση, καλή άρθρωση, χωρίς δισταγμούς και με αρκετές παύσεις. Εκφράζεται με σαφήνεια, πάντοτε για αυτά που σκέφτεται και ποτέ για τα συναισθήματά του.

Είπα νωρίτερα ότι ποτέ δεν τον άκουσα να ανεβαίνει τις σκάλες, ωστόσο, λίγες μέρες πριν από την συγκεκριμένη συνεδρία, λίγο πριν μπει μέσα στο γραφείο άκουσα ένα μικρό, διακριτικό βήχα. Θα μπορέσετε να κρίνετε την ανεπάρκεια των ασυνείδητων εκδηλώσεων του σώματος, όταν λέω ότι το αυτί μου έπιασε τον ανεπαίσθητο βήχα με μεγάλη χαρά. Δεν έκανα καμιά αναφορά σ' αυτό, ελπίζοντας ο βήχας να γίνει ηχηρότερος. Το να καθοδηγήσω την προσοχή του ασθενούς σε αυτή την εκδήλωση του ασυνείδητου, θα συνεπαγόταν την αναχαίτησή της. Ο κύριος σκοπός του ασθενούς είναι

να μην φανερωθεί, και φυσικά να ελέγξει ο,τιδήποτε θα μπορούσε να τον προδώσει. Το δεδομένο αυτό ενισχύεται απο το γεγονός οτι ο συγκεκριμένος ασθενής αντιλαμβάνεται πολύ γρήγορα οποιαδήποτε ασυνείδητη εκδήλωση, και έτσι καταλήγει να εμποδίσει οποιοδήποτε αυθορμητισμό.

Έτσι λοιπόν, εκείνη τη μέρα, αφού με καλημέρησε, ξάπλωσε στο ντιβάνι και προς μεγάλη μου απογοήτευση, με τον συνηθισμένο, σχεδόν προμελετημένο τόνο της φωνής του, μου είπε: " Σκεφτόμουν εκείνο τον μικρό βήχα αμέσως πριν μπω στο γραφείο σας. Τις προηγούμενες μέρες που έβηχα το είχα αντιληφθεί αμέσως, δεν ξέρω πότε το αντιληφθήκατε εσείς. Σήμερα, μόλις η οικιακή βοηθός σας με κάλεσε να ανέβω επάνω, είχα το νου μου στο να μην βήξω. Προς μεγάλη μου ενόχληση, ωστόσο, συνειδητοποίησα οτι το έκανα αμέσως μόλις ολοκλήρωσα τη σκέψη μου. Είναι ιδιαίτερα ενοχλητικό να κάνεις κάτι τέτοιο, και ακόμη περισσότερο, είναι ενοχλητική η ιδέα οτι συνεχίζεται και δεν μπορείς να το ελέγξεις. Κάποιος θα μπορούσε, ενδεχομένως, να σκεφτεί οτι αυτό εξυπηρετεί κάποιο σκοπό, αλλά πάλι ποιον πιθανό σκοπό μπορεί να εξυπηρετεί ένας μικρός βήχας, αυτό πραγματικά είναι πολύ δύσκολο να το σκεφτώ".

Αναλυτής: Ποιον σκοπό θα μπορούσε να εξυπηρετεί;

Ασθενής: Κοιτάζτε, είναι κάτι που θα μπορούσε κάποιος να κάνει εάν ήθελε να μπει μέσα σε ένα δωμάτιο, όπου βρίσκονται μαζί δυο εραστές. Αν κάποιος πλησίαζε σε ένα τέτοιο χώρο, ενδεχομένως θα έβηχε διακριτικά, ώστε να τους προειδοποιήσει για την ενόχληση που θα υφίσταντο. Μου έχει συμβεί αυτό. Για παράδειγμα, όταν ήμουν μικρότερος, 15 χρονών, και ο αδελφός μου βρισκόταν με την κοπέλα του στο σαλόνι, έβηχα προτού μπω μέσα, ώστε αν είχαν αφεθεί σε εναγκαλισμούς να προλάβαιναν να σταματήσουν πριν εμφανιστώ. Έτσι, δεν θα τους έφερνα σε αμηχανία, κάτι που βέβαια θα ένιωθαν αν τους έπιανα να το κάνουν.

Αναλυτής: Και γιατί βήξατε πριν μπειτε εδώ μέσα;

Ασθενής: Αυτό είναι κάτι παράλογο, γιατί φυσιολογικά δεν θα μου έλεγε η οικιακή βοηθός σας να ανέβω εαν ήταν κάποιος άλλος εδώ, και, εξάλλου, δεν σκέφτομαι για σας μ'αυτόν τον τρόπο. Ουσιαστικά, δεν υπήρχε κανένας λόγος για να βήξω. Ωστόσο, μου υπενθύμισε μια φαντασίωση που είχα, οτι βρισκόμουν, λέει, σ'ένα δωμάτιο όπου δεν θα έπρεπε να είμαι και σκεφτόμουν οτι ίσως κάποιος γνώριζε οτι ήμουν εκεί, και έπειτα σκεφτόμουν οτι προκειμένου να εμποδίσω οποιοδήποτε να εισέλθει και να με βρεί εκεί, θα μπορούσα να γαβγίσω σαν σκυλί. Αυτό θα τον αποπροσανατόλιζε ως προς την παρουσία μου. Αυτός ο κάποιος θα μπορούσε να πει τότε, "α, είναι ένα σκυλί εκεί μέσα".

Αναλυτής: Ένα σκυλί;

Ασθενής: Αυτό μου θυμίζει ένα σκυλί που τριβόταν πάνω στο πόδι μου, που στην ουσία αυνανιζόταν. Ντρέπομαι να σας μιλήσω γι' αυτό, γιατί δεν το εμπόδισα. Το άφησα να συνεχίσει και, πιθανόν, κάποιος θα μπορούσε να είχε μπει μέσα (ο ασθενής έβηξε).

Δεν ξέρω γιατί τώρα μου ήρθε η ανάμνηση του χθεσινοβραδυνού ονείρου. Ήταν ένα τεράστιο όνειρο. Συνεχιζόταν, λέει, για χρόνια και χρόνια. Θα μου έπαιρνε ολόκληρη την υπόλοιπη συνεδρία για να σας το αφηγηθώ ολόκληρο. Μην ανησυχείτε όμως. Δεν πρόκειται να σας κάνω να βαρεθείτε με όλο αυτό, για τον απλούστατο λόγο ότι δεν μπορώ να το θυμηθώ. Ωστόσο, ήταν ένα εκπληκτικό όνειρο, γεμάτο γεγονότα και γεμάτο ενδιαφέρον. Ξύπνησα νιώθοντας ζέστη και κάθιδρος. Πρέπει να ήταν το μεγαλύτερο όνειρο που είδα ποτέ. Ονειρεύτηκα ότι

Ταξίδεψα μαζί με την γυναίκα μου, γυρίζοντας τον κόσμο, ώσπου φτάσαμε στην Τσεχοσλοβακία, όπου, λέει, συνέβαιναν τα πάντα. Συνάντησα μια γυναίκα σε κάποιο δρόμο, ένα δρόμο που τώρα μου θυμίζει εκείνον που σας περιέγραψα στα δυο άλλα όνειρα που είχα δει τελευταία, σ' αυτά που ερωτοτροπούσα με μια γυναίκα μπροστά στα μάτια μιας άλλης

Το ίδιο συνέβη και σε τούτο το όνειρο

Αυτή τη φορά ήταν η γυναίκα μου που ήταν μπροστά καθώς διαδραματίζονταν η σεξουαλική σκηνή. Η γυναίκα που γνώρισα στο όνειρο είχε πολύ φλογερή εμφάνιση

Και τώρα μου ήρθε στο νου η γυναίκα που είδα χτες στο εστιατόριο. Ήταν μελαχροινή, με σαρκώδη χείλη, κατακόκκινα και λάγνο παρουσιαστικό, και ήταν πασιφανές ότι αν την ενθάρρυνα θα είχε ανταποκριθεί. Υποθέτω ότι αυτή η γυναίκα αποτέλεσε το ερέθισμα του ονείρου. Στο όνειρο

Η γυναίκα ήθελε να έρθει σε σεξουαλική επαφή μαζί μου και ανάλαβε την πρωτοβουλία, γεγονός που, όπως γνωρίζετε, με βοηθά πολύ στο να ανταποκριθώ

Εάν η γυναίκα το κάνει αυτό, με βοηθάει πάρα πολύ. Στο όνειρο

Η γυναίκα ανέβηκε επάνω μου...αυτό μόλις τώρα μου ήρθε στο νου. Σκόπευε ολοφάνερα να βάλει το πέος μου στο σώμα της. Θα μπορούσα να το πω αυτό από τις κινήσεις που έκανε. Εγώ δεν ήθελα, αλλά ήταν τόσο απογοητευμένη που σκέφτηκα ότι θα μπορούσα να την αυνανίσω

Ακούγεται τελείως λανθασμένο να χρησιμοποιώ αυτό το ρήμα ως μεταβατικό. Μπορεί να πει κάποιος "αυνανίζομαι", που είναι και το σωστό, αλλά είναι πάντα λάθος να χρησιμοποιείς τη λέξη αυτή μεταβατικά.

Αναλυτής: Το να χρησιμοποιείς το ρήμα μεταβατικά είναι όλο το λάθος;

Ασθενής: Καταλαβαίνω τι εννοείτε. Είναι αλήθεια ότι έχω μόνο αυνανιστεί μόνος μου.

Αναλυτής: Μόνο;

Ασθενής: Θυμάμαι μόνο ότι κάποτε αυνάνισα ένα άλλο αγόρι μια φορά, και έπειτα ξέχασα όλες τις σχετικές λεπτομέρειες, και επιπλέον, αισθάνομαι ντροπή να αναφερθώ σ' αυτό. Αυτή είναι η μόνη περίπτωση που μπορώ να θυμηθώ. Το όνειρο είναι ολοζώντανο στο μυαλό μου. Δεν υπήρξε οργασμός. Θυμάμαι ότι ο κόλπος της έσφιγγε το δάκτυλό μου. Είδα την όψη των γεννητικών της οργάνων, την κορυφή του αιδοίου της. Κάτι μεγάλο, κρεμάμενο, που προέβαλε προς τα κάτω, σαν την πτυχή μιας κουκούλας. Σαν πτυχή κουκούλας ήταν, και αυτό χρησιμοποιούσε η γυναίκα προσπαθώντας να πάρει το πέος μου. Ο κόλπος έμοιαζε να κλείνει γύρω από το δάκτυλό μου. Η κουκούλα φαινόταν παράξενη.

Αναλυτής: Τι άλλο σκέφτεστε γύρω απ' αυτό; Αφήστε τη σκέψη σας ελεύθερη.

Ασθενής: Σκέφτομαι μια σπηλιά. Υπάρχει μια σπηλιά στη λοφοπλαγιά που μεγάλωσα. Παιδί, πήγαινα συχνά εκεί με τη μητέρα μου. Είναι ορατή κατα μήκος του δρόμου, καθώς περνάς από 'κει. Το πιο αξιοσημείωτο στοιχείο της είναι ότι έχει μια υπερυψωμένη κορυφή, που μοιάζει πάρα πολύ με ογκώδες χείλος. Όταν ήμουν παιδί, σκεφτόμουν συχνά ότι έμοιαζε με χείλος ενός τέρατος. Ξαφνικά έκανα το συνειρμό τώρα, χείλη αιδοίου - χείληⁱⁱ. Υπάρχουν κάποια ανέκδοτα σχετικά με τα χείλη του αιδοίου, που μπορεί να είναι τοποθετημένα διαγώνια και όχι κατα μήκος, αλλά δεν θυμάμαι πως ακριβώς είναι το ανέκδοτο, υποθέτω κάποια διαφορά ανάμεσα στη κινέζικη γραφή και τη δική μας, που ξεκινάει από διαφορετικές πλευρές ή από κάτω προς τα πάνω. Φυσικά, τα χείλη του αιδοίου είναι τοποθετημένα δίπλα δίπλα και τα τοιχώματα του κόλπου είναι πίσω και μπροστά, έτσι είναι, το ένα κατα μήκος και το άλλο διαγώνια. Όμως, ακόμη σκέφτομαι την κουκούλα.

Αναλυτής: Αλήθεια, με ποιο τρόπο τώρα;

Ασθενής: Θυμάμαι έναν αστείο τύπο, σ' ένα από τα πρώτα τουρνουά γκολφ. Μου είχε πεί ότι θα μπορούσε να μου φέρει μια τσάντα του γκολφ με μικρό κόστος, και το υλικό κατασκευής της θα ήταν "κουκούλας αυτοκινήτου". Ήταν η προφορά του που θυμάμαι. Δεν θα την ξεχνούσα ποτέ (τον μιμείται). Καθώς μιμούμαι αυτόν, έρχεται στο νου μου μια φίλη που κάνει θεατρικές ερμηνείες οι οποίες είναι ιδιαίτερα ευφυείς, αλλά θα ακουγόταν επιδεικτικό να σας πω γι' αυτές, όσο

επιδεικτικό θα ήταν να σας έλεγα τι υπέροχο ραδιοφωνικό σύστημα διαθέτω. Πιάνει όλους τους σταθμούς χωρίς δυσκολία.

Η φίλη μου έχει περίφημη μνήμη. Θυμάται ακόμη και τα παιδικά της χρόνια, όμως τα δικά μου ήταν τόσο άσχημα ως τα έντεκά μου. Θυμάμαι, ωστόσο, ένα από τα πρώτα τραγούδια που ακούσαμε μαζί στο θέατρο, και έπειτα εκείνη μιμούσαν τον τραγουδιστή. Ήταν το "που βρήκες αυτό το καπέλο, αυτό το ψηλό καπέλο;". Το μυαλό μου έχει πάει πάλι στην κουκούλα, και θυμάμαι τώρα το πρώτο αυτοκίνητο στο οποίο μπήκα. Θυμάμαι την κουκούλα του, βλέπετε, να την πάλι η "κουκούλα αυτοκινήτου". Λοιπόν! Η κουκούλα αυτού του αυτοκινήτου ήταν ένα από τα πιο χαρακτηριστικά εξαρτήματά του. Ήταν δεμένη πίσω με λουριά, όταν δεν χρησιμοποιούνταν. Το εσωτερικό της ήταν πορφυρόⁱⁱⁱ. Το όριο ταχύτητας εκείνου του αυτοκινήτου ήταν περίπου 60 μίλια την ώρα, τόσο όσο είναι καλό για τη ζωή ενός αυτοκινήτου. Πόσο παράξενο είναι να μιλάς για τη ζωή ενός αυτοκινήτου, λές και είναι άνθρωπος. Θυμάμαι ότι ένιωσα αδιαθεσία μέσα σ'εκείνο το αυτοκίνητο και αυτό μου θύμισε πάλι κάποτε, που ήμουν παιδί και ταξίδευα με τρένο, και έπρεπε να ουρήσω σε μια χάρτινη σακούλα. Ακόμη όμως σκέφτομαι την κουκούλα.

Αναλυτής: Είπατε ότι δένονταν πίσω με λουριά;

Ασθενής: Ναι, βέβαια, και αυτό μου θυμίζει ότι συνήθιζα να μαζεύω δερμάτινα λουριά και να τα πετσοκόβω. Νομίζω ότι ήθελα να φτάξω κάτι χρήσιμο μ' αυτά, αλλά υποθέτω ότι κατέληγα σε κάτι τελείως άχρηστο. Με δυσαρεστεί να σκέφτομαι ότι αυτή ήταν μια καταναγκαστική πράξη. Αυτός είναι και ο λόγος που ενοχλούμαι και με τον βήχα. Υποθέτω ότι μέσα σ' αυτά τα πλαίσια πετσοκόψα και τα σανδάλια της αδελφής μου. Διατηρώ μόνο μια αμυδρή ανάμνηση αυτού του επεισοδίου. Δεν ξέρω γιατί το έκανα, ούτε τι θα έκανα τελικά με το δέρμα.

Όμως ξαφνικά τώρα σκέφτηκα τα λουριά με τα οποία δένουν τα παιδιά στα βρεφικά καροτσάκια, και αμέσως ήθελα να πω ότι στην οικογένειά μας δεν είχαμε βρεφικό καροτσάκι, αλλά αμέσως πάλι σκέφτηκα, πόσο ηλίθιος είσαι, σίγουρα θα είχατε ένα βρεφικό καροτσάκι. Δεν μπορώ να το επαναφέρω στη μνήμη μου, περισσότερο από την ανάμνηση της εικόνας του πατέρα μου να κυκλοφορεί καθισμένος στην αναπηρική καρέκλα του. Μόνο μια ξεθωριασμένη ανάμνηση αυτής της εικόνας έχω.

Τώρα πάλι θυμήθηκα ότι σκόπευα να στείλω τις άδειες εισόδου σε δυο νέα μέλη της λέσχης. Ορίστε, καυχώθηκα ότι θα γινόμουν καλύτερος γραμματέας από

τον προηγούμενο, και να 'μαι τώρα να ξεχνάω να στείλω στους ανθρώπους τις άδειες εισόδου τους στη λέσχη. "Ε, λοιπόν, δεν κάναμε αυτά που έπρεπε να είχαμε κάνει και δεν υπάρχει τίποτα καλό πάνω μας".

Αναλυτής: Δεν τα κάνατε;

Ασθενής: Κοιτάξτε, τώρα αυτή η φράση μ' έκανε να σκεφτώ τα κουμπιά του παντελονιού μου, τα οποία πάντα κουμπώνω, ποτέ δεν μου είχε τύχει να τα ξεχάσω, αλλά την προηγούμενη εβδομάδα, προς μεγάλη μου έκπληξη, η γυναίκα μου πρόσεξε ότι τα είχα ξεχάσει. Ήταν την ώρα του δείπνου, και τα κούμπωσα κρυφά κάτω από το τραπέζι. Θυμήθηκα τώρα ένα όνειρο, στο οποίο, σας το είχα πει αν θυμάστε, ένας άνδρας μου έλεγε να κουμπώσω τα κουμπιά του παλτού μου. Αυτό πάλι φέρνει στο μυαλό μου τα λουριά και το πως, όταν ήμουν παιδί, έπρεπε να μένω ακίνητος στο κρεβάτι τη νύχτα, από φόβο μήπως πέσω στον ύπνο μου κάτω. Υποθέτω ότι ήμουν και στο βρεφικό καροτσάκι δεμένος με λουριά.

Θα επαναξετάσω τώρα τα επαναλαμβανόμενα ζητήματα των λανθανόντων σκέψεων του ασθενούς, έτσι όπως εμφανίστηκαν.

1. Ο βήχας

2. Σκέψεις που επικεντρώνονται στη σκοπιμότητα εκδήλωσης του βήχα.

A) κάνει σκέψεις για εραστές που βρίσκονται μαζί

B) απορρίπτει οποιαδήποτε σεξουαλική φαντασίωση που περιλαμβάνει τον αναλυτή

Γ) φαντασιώνει ότι βρίσκετε κάπου, όπου δεν θα έπρεπε να είναι, και γαβγίζει σαν σκυλί, προκειμένου να απομακρύνει άλλους ανθρώπους από το μέρος αυτό

Δ) ο σκύλος επαναφέρει την ανάμνηση του αυνανιζόμενου σκύλου

Στο σημείο αυτό βήχει (ισοδύναμο του γαβγίσματος) και ξαφνικά θυμάται το όνειρο.

3. Αμέσως μετά έρχεται το όνειρο. Κατά την αφήγησή του περιγράφει την ολοζώντανη εικόνα της πραγματικής γυναίκας που είδε

A) με τα σαρκώδη χείλη

B) την ονειρική εικόνα του γυναικείου αιδοίου, με την προεξοχή που μοιάζει με κουκούλα, την οποία χρησιμοποιεί στην προσπάθειά της να πάρει το πέος του.

Αυτό συνέβη σ' έναν δρόμο, ο οποίος συσχετιζόταν στο μυαλό του με δύο άλλα όνειρα, στα οποία ερωτοτροπούσε με μια γυναίκα, παρουσία και μιας δεύτερης.

Κατα τη διάρκεια της αφήγησης, καθώς μιλούσε για την ερωτική σκηνή του ονείρου, απέρριψε τη χρήση του ρήματος "αυνανίζομαι" με μεταβατικό τρόπο. "Ακούγεται τελείως λανθασμένο", σχολιάζει.

4. Το επόμενο ζήτημα ήταν εκείνο της κουκούλας. Οδηγήθηκε στην ανάμνηση της σπηλιάς και της υπερυψωμένης κορυφής της, που έμοιαζε με χείλος.
5. Έπειτα πέρασε από τα χείλη του αιδού και τα χείλη, σε κάποιες σκέψεις για πράγματα που είναι τοποθετημένα διαγώνια και κατά μήκος, και σε ένα ανέκδοτο, που δεν μπορούσε να θυμηθεί. Σκέφτηκε ξανά την κουκούλα.
6. Το επόμενο θέμα προέκυψε μέσω της κουκούλας και της κουκούλας αυτοκινήτου, την οποία θυμήθηκε εξαιτίας της προφοράς ενός άνδρα. Μάλιστα, μιμήθηκε την προφορά του.
7. Αυτό τον οδήγησε στην ανάμνηση των έξυπνων θεατρικών ερμηνειών της φίλης του, και συγκεκριμένα της αναπαράστασης ενός άνδρα. Αποδοκίμασε την έπαρσή του για τη φίλη του, όπως το έκανε και για το αξιοθαύμαστο ραδιοφωνικό του σύστημα. Σχολιάζει τη μνήμη της φίλης του και τη δική του κακή μνήμη (τώρα αρχίζει να θυμάται).
8. Επέστρεψε ξανά στην κουκούλα, και θυμήθηκε το πρώτο αυτοκίνητο στο οποίο μπήκε. Είχε μια κουκούλα επενδεδυμένη με πορφυρό ύφασμα, η οποία ήταν δεμένη με λουριά. Αισθάνθηκε αδιαθεσία μέσα στο αυτοκίνητο, και αμέσως θυμήθηκε τη σκηνή που ούρρησε στο τρένο όταν ήταν παιδί.
9. Η κουκούλα με τα λουριά επανέφερε στη μνήμη του την περίοδο που, σαν παιδί, καταναγκαστικά πετσόκοβε δερμάτινα λουριά, και μάλιστα, σε μια περίπτωση, και τα σανδάλια της αδελφής του.

10. Τα λουριά τον έκαναν να σκεφτεί τα λουριά των βρεφικών καροτσιών. Συμπέρανε ότι και στο σπίτι τους πρέπει να είχαν ένα βρεφικό καροτσάκι. Στην οικογένειά του υπήρχαν άλλα δύο μεγαλύτερα παιδιά.
11. Θυμήθηκε ότι δεν είχε στείλει τις προσκλήσεις αποδοχής των νέων μελών της λέσχης. Άφησε απραγματοποίητα εκείνα τα πράγματα που έπρεπε να είχε κάνει.
12. Άφησε ξεκούμπωτα τα κουμπιά του παντελονιού του.
13. Θυμήθηκε το όνειρο στο οποίο του είχε ειπωθεί να κουμπωθεί.
14. Επέστρεψε ξανά στα λουριά, και θυμήθηκε ότι του είχαν πει πως μικρός συνήθιζε να μένει ακίνητος στο κρεβάτι, από φόβο μήπως πέσει κάτω, και υπέθεσε ότι δενόταν με λουριά και στο βρεφικό καροτσάκι.

Καταρχήν, το σημαντικότερο είναι να ανακαλύψουμε το σημείο εκκίνησης, που θα μας οδηγήσει στη σημασία που το όνειρο υποδηλώνει. Μπορούμε να το κάνουμε αυτό, σημειώνοντας τη στιγμή που ήρθε στο μυαλό του ασθενούς. Ήταν η στιγμή που μιλούσε για την επίπτωση που είχε το περιστατικό με το σκύλο που αυνανιζόταν στο πόδι του. Λίγο πριν, έλεγε ότι μιμούνταν ένα σκύλο, ουσιαστικά συνταυτιζόταν μ' ένα σκύλο. Αμέσως μετά έβηξε και, ακολούθως, θυμήθηκε το όνειρο, ένα μεγάλο και ερεθιστικό όνειρο, από το οποίο ξύπνησε ζεστός και κάθιδρος. Το συμπέρασμα που εξάγεται, από αυτά που υποδηλώνει συνολικά το όνειρο, είναι ότι πρόκειται για μια αυνανιστική φαντασίωση. Αυτό το στοιχείο έχει πρωταρχική σημασία. Το επόμενο πράγμα που πρέπει να σημειωθεί, σε σχέση μ' αυτή την αυνανιστική φαντασίωση, είναι το ζήτημα της σεξουαλικής ικανότητας. Ο ασθενής ταξιδεύει ανα τον κόσμο. Ήταν, λέει, το μεγαλύτερο όνειρο που είδε ποτέ. Θα μπορούσε να του πάρει μια ολόκληρη ώρα για να το αφηγηθεί. Συσχετίστε μ' αυτά την υποτίμηση που κάνει για την επίδειξή του αναφορικά με τις ερμηνείες της φίλης του, καθώς και του δικού του ραδιοφωνικού συστήματος που πιάνει όλους τους σταθμούς. Σημειώστε, επίσης, τη μίμηση που κάνει εκείνου του άνδρα με την προφορά

που τον εντυπωσίασε - μια βαριά, ντόπια προφορά - και το ότι, συμπτωματικά, είχε πει, αναφερόμενος σ' αυτόν τον άνδρα, "κάποτε ήταν χασάπης".

Το να υποδύεται αυτόν τον άνδρα - είτε ο ίδιος, είτε μέσω της φίλης του - έχει εδώ τη σημασία της μίμησης ενός δυνατότερου ή διάσημου προσώπου. Εδώ έχουμε μια περαιτέρω ένδειξη για το νόημα της αυνανιστικής φαντασίωσης, και θα μπορούσαμε να πούμε ότι πρόκειται για μια φαντασίωση, στην οποία υποδύεται ένα άλλο πρόσωπο που διαθέτει απέραντη δύναμη και σεξουαλική ισχύ.

Το επόμενο ερώτημα που προκύπτει από αυτά είναι στο τι εξυπηρετεί αυτή η φαντασίωση της υπερβολικής δύναμης. Η απάντηση δίνεται στο όνειρο. Ο ασθενής ταξιδεύει ανα τον κόσμο. Θα μπορούσαμε να το αντιστοιχίσουμε αυτό με την τωρινή του ανάμνηση, η οποία αναδύθηκε καθώς περιέγραφε την κουκούλα του ονείρου, η οποία ήταν τόσο παράξενη, και όπου τονίζεται η περιγραφή μιας προεξοχής, η πτυχή της, αλλά και ότι κρεμόταν σαν χείλος μιας σπηλιάς. Έτσι οδηγούμαστε απευθείας στην κουκούλα και τα χείλη του αιδοίου, τα οποία παρομοιάζονται με τη μεγάλη σπηλιά στη λοφοπλαγιά που πήγαινε με τη μητέρα του. Ως εκ τούτου, η αυνανιστική φαντασίωση συνδέεται με την απέραντη σεξουαλική ισχύ, αφού ονειρεύεται, στην τόπο των παιδικών του χρόνων, να αποδειχτεί επαρκής απέναντι στην τεράστια σπηλιά, κάτω από τα προεξέχοντα χείλη. Αυτό είναι το δεύτερο σημαντικό στοιχείο.

Θα ήθελα τώρα να εστιάσω την προσοχή σας στις συσχετίσεις που αφορούν τα χείλη και τα χείλη του αιδοίου. Η γυναίκα που υπήρξε το ερέθισμα για το όνειρο είχε κόκκινα, σαρκώδη, αισθησιακά χείλη. Στο όνειρο, ο ασθενής είχε μια ολοζώντανη εικόνα των χειλιών του αιδοίου και της κουκούλας. Η σπηλιά είχε ένα χείλος που κρέμονταν από πάνω. Ο ασθενής σκέφτεται για πράγματα που είναι τοποθετημένα κατα μήκος, όπως τα χείλη του αιδοίου, και έπειτα για πράγματα τοποθετημένα διαγώνια, και εδώ θα μπορούσα να προτείνω το στόμα, όπως παρομοιάζεται με το αιδοίο.

Σκέφτεται ακόμη το πρώτο αυτοκίνητο στο οποίο μπήκε, καθώς και την κουκούλα του με την πορφυρή επένδυση. Αναλογίζεται αμέσως μετά την ταχύτητα του αυτοκινήτου και λέει "το όριο της ταχύτητάς του" ήταν πολλά μίλια ανα ώρα, και αμέσως μετά μιλάει για "τη ζωή του αυτοκινήτου" και σημειώνει ότι αναφέρεται σ' αυτό σαν να ήταν άνθρωπος.

Απο την ονειρική εικόνα του αιδοίου και της κουκούλας, μαζί με τον πλούτο των υπόλοιπων συνειρμών που προκάλεσε η εικόνα του "κόκκινου εσωτερικού", των προεξεχόντων χειλιών και της κουκούλας, θα πρέπει να συμπεράνω ότι η ανάμνηση της πραγματικής σπηλιάς που επισκεπτόταν με τη μητέρα του λειτουργεί σαν καλυμμένη ανάμνηση. Θα μπορούσα ακόμη να συμπεράνω ότι στο αυτοκίνητο με την κόκκινη κουκούλα προβάλεται η ίδια λησμονημένη ανάμνηση, και ότι το όριο^{iv} ταχύτητας έχει την ίδια σημασία, όπως η προεξοχή στα γεννητικά όργανα της γυναίκας του ονείρου - πρόκειται για την κορυφή^v της κουκούλας. Υποθέτω ότι εδώ υπάρχει μια σαφώς απωθημένη ανάμνηση του γεγονότος ότι είδε κάποτε τα γεννητικά όργανα κάποιου άλλου ατόμου που ήταν πολύ μεγαλύτερο σε ηλικία από τον ίδιο. Η υπόθεση αυτή βασίζεται στο αυτοκίνητο, τη σπηλιά και την περιήγηση ανα τον κόσμο, από κοινού με τη ζητούμενη σεξουαλική ισχύ. Ερμηνεύω την κορυφή και την κουκούλα ως την κλειτορίδα. Η αδελφή του ασθενούς είναι οκτώ χρόνια μεγαλύτερή του. Λαμβάνοντας υπόψη τις αναφορές του στη φωνή της φίλης του, τον ήχο, την προφορά, το ότι ακουγόταν σαν ανδρική φωνή, καθώς και το ότι η αναφορά του σ' αυτήν σχετιζόταν με μια ανδρική μίμηση, συμπεραίνω πως όταν ήταν πολύ μικρός είδε τα γεννητικά όργανα της αδελφής του, πρόσεξε ιδιαίτερα την κλειτορίδα και άκουσε τον ήχο που έκανε καθώς ουρούσε. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη και όλη τη δουλειά που έχει προηγηθεί στη διάρκεια της ανάλυσης του ασθενούς, πιστεύω ότι κάποια στιγμή, κατά τη νηπιακή ηλικία, είχε την ευκαιρία να δει και τα γεννητικά όργανα της μητέρας του. Υποθέτω ότι μια τέτοια ευκαιρία θα υπήρχε, εάν, σαν παιδί, βρισκόταν κάποια στιγμή ξαπλωμένος πάνω σε μια κουβέρτα στο πάτωμα. Βασικά, είναι η μοναδική εξήγηση που μπορώ να δώσω για την ιδιαίτερη τεχνική φωτισμού που χρησιμοποιεί στους πίνακες που ζωγραφίζει, και την οποία ονομάζει "φωτισμό από κάτω".

Άλλη μια επισήμανση που έχω να κάνω σχετικά με τη γυναίκα στο όνειρο, είναι ότι πρόκειται για μια μελαχροινή γυναίκα. Ο ασθενής προτιμά τις ξανθιές. Μου είχε πεί, ωστόσο, σε προηγούμενη περίπτωση, ότι η μητέρα του είχε σκούρα μαλλιά, και ότι ο ίδιος πάντοτε συσχέτιζε το πάθος με τις μελαχροινές γυναίκες.

Το επόμενο σημαντικό ζήτημα σχετίζεται με τις πληροφορίες που μας παρέχει ο παιδικός αυνανισμός. Έχουμε την αναφορά του ονείρου, στο οποίο

κάποιος του είπε να κουμπωθεί, καθώς και το γεγονός ότι το όνειρο αυτό το θυμήθηκε σε συνδυασμό με την ανάμνηση της ακινητοποίησής του στο κρεβάτι. Αυτό γινόταν, μας λέει, προκειμένου να προφυλαχτεί απο μια πιθανή πτώση στο πάτωμα. Σε σχέση μ' αυτό, συνδυάζω υλικό απο προηγούμενες συνεδρίες, στις οποίες είχε αναφέρει ότι παρέμενε ακίνητος στο κρεβάτι επειδή ήταν "πολύ ανήσυχος", και ακόμη ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, είχε σκεφτεί πως δεν υπάρχει τίποτα πιο εξοργιστικό για ένα παιδί απο το να παρεμποδίζεται στην κίνηση, να περιορίζεται με οποιονδήποτε τρόπο, ωστόσο όμως, δεν ήξερε γιατί ένιωθε τόσο βέβαιος γι' αυτό, σαν να μην θυμόταν να τον περιόρισαν ποτέ. Απο τις αναφορές αυτές της "ακινητοποίησης στο κρεβάτι" και στα "λουριά", οποιοσδήποτε δικαιούται να συμπεράνει ότι υπήρξε κάποιου είδους περιορισμός στις κινήσεις του κατα τη νηπιακή ηλικία, ο οποίος συνδεόταν με τον αυνανισμό, και ακόμη ότι αυτός ο πρώιμος αυνανισμός υπήρχε ως φαντασιστικό περιεχόμενο της ίδιας φύσης με το τωρινό όνειρο.

Μπορούμε τώρα να προχωρήσουμε με περισσότερες λεπτομέρειες. Έχουμε δύο αναφορές στον καταναγκασμό. Η πρώτη σχετίζεται μ' εκείνο τον "ήπιο" βήχα που εκδηλώνει ακούσια, και παρά τις προσπάθειές του να τον καταστείλει - ένα γεγονός που του είναι ιδιαίτερα δυσάρεστο. Η δεύτερη έχει να κάνει με τον πρώιμο παιδικό καταναγκασμό του να κόβει λουριά, και το κόψιμο των λουριών στα σανδάλια της αδελφής του. Με αρκετό δισταγμό, παραδέχτηκε ότι αυτή η πράξη γινόταν καταναγκαστικά. Το σημείο που αξίζει να σταθούμε, σε σχέση μ' αυτόν τον επιθετικό καταναγκασμό, είναι η αλληλουχία μέσα στην οποία παρουσιάζεται: μιλάει για λουριά, για λουριά βρεφικού καροτσιού, αρνείται την ύπαρξη βρεφικού καροτσιού, έπειτα σκέφτεται ότι θα πρέπει να υπήρχε ένα τέτοιο, έπειτα ότι υπήρχαν και άλλα παιδιά πριν απ' αυτόν, και τέλος - σε αυτό ακριβώς το σημείο - θυμάται ότι έχει ξεχάσει να στείλει τις προσκλήσεις αποδοχής στα δύο νέα μέλη της λέσχης. Η αλληλουχία αυτή μας δίνει το δικαίωμα να κάνουμε την ερμηνεία ότι η δυσκολία του στο να θυμηθεί εάν υπήρχε βρεφικό καροτσάκι και η φράση του "υπήρχαν και άλλα παιδιά" οφειλόταν στο γεγονός ότι δεν επιθυμούσε να αποκτήσει η μητέρα του άλλα παιδιά μετά απο αυτόν. Ακόμη περισσότερο, αυτή η πρώιμη επιθετικότητά του, που εκδηλώθηκε με το "κόψιμο", ήταν, αναμφίβολα, επιθετικότητα απέναντι στους πιθανούς και μισητούς αντιπάλους του. Η

εκδήλωση, στο παρόν, αυτής της επιθετικότητας ήταν το γεγονός ότι αμέλησε να στείλει τις προσκλήσεις στα νέα μέλη. Η παιδική φαντασίωση ήταν να τους πετσοκόψει ή να τους περικόψει.

Μπορούμε τώρα να προχωρήσουμε παρακάτω. Αμέσως μόλις επισήμανε το γεγονός ότι είχε ξεχάσει να στείλει αυτές τις προσκλήσεις, είπε: "δεν κάναμε αυτά που έπρεπε να είχαμε κάνει", και θυμήθηκε το γεγονός ότι, αρκετά πρόσφατα, συνέβη κάτι ιδιαίτερα ασυνήθιστο: βρήκε τα κουμπιά του παντελονιού του ανοιχτά. Σ' αυτή την "αφηρημάδα" υποκρύπτεται η ασυνείδητη επιθυμία να επιδείξει το πέος του, εάν όμως την εντάξουμε στην προαναφερόμενη αλληλουχία, πρώτα η επιθετικότητα με το κόψιμο, έπειτα η μη αποστολή των προσκλήσεων, τότε συμπεραίνουμε ότι η επίδειξη του πέους σχετίζεται ασυνείδητα με επιθετικές φαντασιώσεις. Δικαιούμαι, εδώ, βάση και του υλικού προηγούμενων αναλύσεων, να κάνω μια άμεση σύνδεση των επιθετικών φαντασιώσεων που σχετίζονται με το πέος, όχι μόνο με τον αυνανισμό, αλλά και με την ενούρηση. Πριν από την αναφορά του ότι ο λόγος που παρέμενε στο κρεβάτι ήταν η ανησυχία, είχε πει, σε παλαιότερες συνεδρίες, ότι αυτό σχετιζόταν με την ενούρηση. Θα προσέξατε ότι με αυτή τη μνεία στο ξεκούμπωτο παντελόνι επανέφερε στη μνήμη του ένα όνειρο, όπου μια πατρική φιγούρα τον προτρέπει να κουμπωθεί.

Αυτό με οδηγεί σε ένα περαιτέρω συμπέρασμα. Μιλώντας για τον βήχα, η πρώτη του σκέψη ήταν ότι στοχεύει στο να προειδοποιήσει δύο εραστές ότι πλησιάζει. Θυμήθηκε ότι προειδοποιούσε με αυτό τον τρόπο τον αδελφό του και τη φίλη του, όταν αυτοί βρίσκονταν μαζί. Γνωρίζουμε τι θα προκαλέσει αυτή η προειδοποίηση: οι δύο εραστές θα απομακρυνθούν ο ένας από τον άλλο. Με το βήχα του θα τους έχει χωρίσει. Για να χρησιμοποιήσω τα λόγια του: "έτσι δεν θα έρχονταν σε αμηχανία με την είσοδό μου". Δικαιούμαι, ωστόσο τώρα, να υποθέσω ότι αυτή η υπερβολική ανησυχία του δεν είχε να κάνει με το φόβο μήπως τους φέρει σε αμηχανία. Πριν από λίγο καιρό, συμμετείχε σε μια δημόσια τελετή, στην οποία θα παρίσταντο ο βασιλιάς και η βασίλισσα. Ανέβηκε στην πόλη με το αυτοκίνητό του. Είχε αγχωθεί γι' αυτό, και για κάμποση ώρα δεν ήταν σαφές ποια συγκεκριμένη φαντασίωση είχε προκαλέσει αυτό το άγχος. Τελικά, ήταν η ακόλουθη: "Φαντάζεται ότι δεν ξέρει

που ακριβώς θα μπορούσε να σταθμεύσει το αυτοκίνητο και ότι, ακριβώς τη στιγμή που ο βασιλιάς και η βασίλισσα καταφθάνουν, μπλοκάρει το δρόμο μ' αυτό και δεν μπορεί να το μετακινήσει, με αποτέλεσμα να εμποδίσει τη διέλευση του βασιλικού ζεύγους - μια κατάσταση απέραντης αμηχανίας".

Αντίστοιχα, στην περίπτωση του διακριτικού βήχα, πριν εισέλθει στο δωμάτιο, έχουμε την αμυδρή, εξασθενημένη αντιπροσώπευση μιας βρεφικής θέσης, κατα την οποία εμπόδιζε τη διέλευση του βασιλικού ζεύγους, χωρίς διακριτικότητα, ούτε με ακινησία, αλλά με την ακανόνιστη λειτουργία του εντέρου του ή το κλάμα του, όποιο απ' αυτά μπορούσε, εν τέλει, να είναι αποτελεσματικό για να το επιτύχει.

Βασιζόμενος σε μια συγκεκριμένη λεπτομέρεια του ονείρου, δηλαδή, την προεξοχή με την οποία νομίζει ότι προσπαθεί η γυναίκα να πάρει το πέος του, θα μπορούσε κάποιος να προεκτείνει ακόμη περισσότερο την ερμηνεία: υπο το φώς των επιθετικών φαντασιώσεων που έχουν ήδη αποκαλυφθεί, τα γυναικεία γεννητικά όργανα μοιάζουν να τον απειλούν. Ορίστε και τα επικίνδυνα τμήματα: [1] η προεξοχή που είναι ισοδύναμη του πέους, [2] ο κόλπος. Δεν εμπιστεύεται το πέος του μέσα στον κόλπο, και γι' αυτό το αντικαθιστά με ένα δάκτυλο. Επιπλέον, μοιάζει να έχουν εξομοιωθεί το στόμα και ο κόλπος, μέσω των κρεμάμενων χειλιών και της αναφοράς του σε εγκάρσιες και διαγώνιες σχισμές. Θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι έχουμε εδώ την φαντασίωση ενός κόλπου που μοιάζει μ' ένα στόμα με τα δόντια του.

Για να προχωρήσει ακόμη περισσότερο η ερμηνεία, θα πρέπει να γίνουν ορισμένες εικασίες. Οι συγκεκριμένες ερμηνείες που έδωσα ως τώρα, προέκυψαν είτε απευθείας από το υλικό της συνεδρίας, είτε από συγκεκριμένες συσχετίσεις, είτε ακόμη από την αλληλουχία των συνειρμών του ασθενούς, και τη σύνδεσή τους με υλικό προηγούμενων συνεδριών.

Εδώ τώρα, έχουμε να κάνουμε με την προσπάθεια να συλλάβουμε το πλήρες νόημα των όσων ειπώθηκαν.

Εννοείται, βεβαίως, ότι δεν έδωσα τις ερμηνείες στον ασθενή έτσι όπως τις παρουσίασα εδώ. Επέλεξα να του παρουσιάσω κάποιες απ' αυτές, εκείνες που θεώρησα ότι θα μπορούσαν να τον βοηθήσουν στο να επαναφέρει στη συνείδηση απωθημένο υλικό. Οδηγός μου σ' αυτή την επιλογή ήταν το συγκεκριμένο πρόβλημα του ασθενούς, ο φόβος του, δηλαδή, απέναντι στις

επιθετικές σωματικές εκδηλώσεις. Το πρώτο πράγμα που επέλεξα ήταν ο βήχας, επειδή ήταν η μόνη άμεση εκδήλωση της μεταβίβασης του καταναγκασμού μέσα στη συνεδρία, και η οποία μπορούσε με κάποιο τρόπο να συνδεθεί με απωθημένες επιθετικές καταναγκαστικές πράξεις των παιδικών χρόνων.

Έχω επισημάνει ήδη το γεγονός ότι είχε χρησιμοποιήσει δύο φορές τη λέξη "μικρός", περιγράφοντας το βήχα του και ότι, χρησιμοποιώντας αυτή τη λέξη, υποτιμούσε μια φαντασίωση που συνδεόταν μ' αυτόν το βήχα. Έχω αναφερθεί, επίσης, ειδικά στο όνειρο και έχω επισημάνει με ποίον τρόπο υποδηλώνει απεριόριστη δύναμη και τεράστια σεξουαλική ισχύ.

Στη συνέχεια, κατεύθυνα την προσοχή του στη σκοπιμότητα του βήχα, στην άμεση αναφορά του στο χωρισμό των δύο εραστών και σχολίασα ότι μια παρόμοια φαντασίωση θα πρέπει να σχετίζεται ασυνείδητα με 'μενα. Είχε πει ότι δεν θα με έκανε να βαρεθώ με μια μακρά αφήγηση. Αναφέρθηκα έπειτα στο περιστατικό με το βασιλιά και τη βασίλισσα και έκανα την υπόθεση ότι η παντοδύναμη αυτή φαντασίωσή του έχει τις ρίζες της στην πρώιμη παιδική ηλικία, κατά την οποία είχε τη δυνατότητα να εμποδίζει ή να διακόπτει τους γονείς του.

Έπειτα από αυτό, συσχέτισα τις συνδέσεις που έκανα με την επιθετικότητα και συμπέρανα ότι η επιθυμία του ήταν να εμποδίσει τη γέννηση άλλων παιδιών. Επειδή ακριβώς δεν γεννήθηκαν άλλα παιδιά μετά απ' αυτόν, φαίνεται ότι αυτή η επιθετική φαντασίωση της παντοδυναμίας του ενισχύθηκε και, κατά συνέπεια, μεγάλωσε και ο φόβος του για την μητέρα του, που την αντιλαμβανόταν σαν εκδικητική φιγούρα, τιμωρό. Τελικά, επιβεβαίωσα και την αρχική μου εκτίμηση ότι, προφανώς, είχε δει τα γεννητικά όργανα της μητέρας του, καθώς και την προβολή σ' αυτά των εκδικητικών φαντασιώσεών του, που σχετίζονταν με τις αντίστοιχες επιθετικές φαντασιώσεις του, και οι οποίες είχαν σχέση, αφενός με την αντίληψη του πέους του σαν κάτι μικρό και αδιάφορο, αφετέρου, με τη δύναμη της ούρησης.

Όλα όσα ανέφερα έχουν να κάνουν με τα όσα υποδηλώνει ο αυνανισμός, τον οποίο το όνειρο αντιπροσωπεύει.

Θα ήθελα τώρα να αναφερθώ, πολύ σύντομα, στα σπουδαιότερα σημεία των δύο συνεδριών που ακολούθησαν.

Την επόμενη μέρα, ο ασθενής είπε ότι δεν είχε βήξει ανεβαίνοντας τις σκάλες, ωστόσο, υπέστη έναν ήπιου βαθμού κολικό του εντέρου. Αυτό τον οδήγησε στο να θυμηθεί τα επεισόδια διάρροιας που είχε κατά την παιδική του ηλικία, καθώς και να σκεφτεί ότι με τον κολικό είναι πολύ συχνό να έχει κανείς αέρια. "Αναρωτιέμαι" είπε "αν ο βήχας παραπέμπει στα αέρια και την διάρροια". Του απάντησα "Έχετε ανακαλύψει τη σημασία του για σας". Κατά τη διάρκεια αυτής της συνεδρίας τον απασχολούσε η δυσκολία του στο να παίξει τένις με τρόπο ώστε να στριμώξει τον αντίπαλο.

Την άλλη μέρα, μου είπε ότι είχε έναν κολικό καθώς έφευγε την προηγούμενη μέρα από το σπίτι. Συνέχισε, λέγοντάς μου ότι δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει το αυτοκίνητό του, επειδή εκκρεμούσαν κάποιες επιδιορθώσεις που δεν είχαν ολοκληρωθεί. Ο μηχανικός στο συνεργείο ήταν πολύ καλός και ευγενικός, ήταν αδύνατον να θυμώσει μαζί του. Ωστόσο, το ήθελε το αυτοκίνητό του. Όχι γιατί του ήταν απαραίτητο εκείνη τη στιγμή, δεν το χρειαζόταν επειγόντως, αλλά το ήθελε.

Στην περίπτωση αυτή, έκανα μια σύγκριση ανάμεσα στον καλό και ευγενικό μηχανικό, στον οποίο δεν μπορούσε να θυμώσει, και στον πατέρα του. Αυτό, είπε ο ασθενής, εκφράζει επακριβώς τα συναισθήματά του για τον πατέρα του, όπως διατηρούνται στη μνήμη του. Για πρώτη φορά τότε είχα τη δυνατότητα να δουλέψω πάνω στις λιβιδινικές επιθυμίες του, "όχι ότι το αυτοκίνητο ήταν απαραίτητο, αλλά το ήθελε". Έπρεπε να περιμένω για πολύ καιρό, μέχρι να βρώ την ευκαιρία να κάνω αυτή την ερμηνεία. Επιτέλους, εδώ, είχε εκφραστεί η λιβιδινική επιθυμία. Την επόμενη μέρα, ο ασθενής εξομολογήθηκε ότι για πρώτη φορά από τότε που ήταν μικρούλης, κατουρήθηκε στο κρεβάτι του.

Συνοψίζοντας, στις τρεις αυτές συνεδρίες, οι σωματικές εκδηλώσεις που εμφανίστηκαν, κατά σειρά, ήταν ο βήχας, οι κολικοί του εντέρου και η ενούρηση. Μ' αυτή την τελευταία, έχουμε την πρώτη πραγματική σύνδεση με την ανταγωνιστική θέση του, ως παιδί, απέναντι στον πατέρα του.

Στη διάρκεια αυτής της συνεδρίας, είχα τη δυνατότητα να αναφερθώ με βεβαιότητα στην πατρική μεταβίβαση, όπως εκδηλώνεται στην ανάλυση, καθώς και στις ανταγωνιστικές, επιθετικές φαντασιώσεις εναντίον του πατέρα

του, οι οποίες, κατα την παιδική ηλικία του εκφράζονταν με σωματικές εκδηλώσεις.

Έχασα την ευκαιρία να τον ρωτήσω για περισσότερες πληροφορίες - πρόκειται για ολοφάνερη παράλειψη - παρόλο που τον συγκεκριμένο ασθενή δεν τον διακόπτω περισσότερο απ' όσο είναι απολύτως αναγκαίο για την πρόοδο της ανάλυσης. Αναφέρομαι, εδώ, στο στοιχείο "Τσεχοσλοβακία" του ονείρου.

Τελειώνοντας, θα κατανοήσετε για ποίο λόγο μίλησα τόσο λίγο μέσα στις συνεδρίες, γιατί παρέβαλα τόσο λίγες ερωτήσεις στη ροή του λόγου του, και αυτές σχεδόν μονολεκτικά. Η απάντηση βρίσκεται μέσα στο ίδιο το όνειρο, και συγκεκριμένα στην αποστροφή του "Η γυναίκα πήρε την πρωτοβουλία. Αν η γυναίκα πάρει την πρωτοβουλία, με βοηθά πάρα πολύ", που σημαίνει ότι το πρόβλημα της νηπιακής επιθετικότητας παραμερίζεται ξανά. Προκειμένου να βοηθήσω αυτόν τον ασθενή, πρέπει, σ' αυτές τις περιπτώσεις, να τον αφήνω να αναλάβει την πρωτοβουλία όσο περισσότερο γίνεται.

Το όνειρο που σας παρουσίασα ακολούθησαν δύο άλλα, στα οποία αναμφίβολα εμφανίζονταν πατρικές φιγούρες. Μια μέρα, στη διάρκεια της εβδομάδας που ακολούθησε μετά απ' αυτή τη συνεδρία, ένας αντίπαλός του στο τένις, αφού τον νίκησε, άρχισε να τον κοροϊδεύει για τον κακό τρόπο που έπαιξε. Ο ασθενής μου τον άρπαξε από το λαιμό και, κρατώντας τον παιχνιδιάρικα με μια παράξενη λαβή, τον προειδοποίησε να μην τολμήσει να τον ξανακοροϊδέψει. Αυτή ήταν η πρώτη φορά, από τότε που ενηλικιώθηκε, που μπόρεσε να ακουμπήσει έναν άνδρα, έστω και μ' αυτόν τον παιχνιδιάρικο τρόπο, ακόμη ανεπαρκή για να επιδείξει την πραγματική φυσική του δύναμη.

ⁱ masturbate her, στο πρωτότυπο (ΣτΜ)

ⁱⁱ labia/lips, στο πρωτότυπο (ΣτΜ)

ⁱⁱⁱ scarlet, στο πρωτότυπο. Το επίθετο σημαίνει "πορφυρό" αλλά και "ανήθικο, πουτανίστικο" (ΣτΜ)

^{iv} peak, στο πρωτότυπο (ΣτΜ)

^v peak, στο πρωτότυπο (ΣτΜ)